

Ախտորյանի ջրավազանային տարածք ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆԻ ՆԱԽԱԳԻԾ

Ծրագիրը ֆինանսավորվում է
Եվրոպական միության կողմից

Ծրագիրն իրականացվում է «Հուլյա ընդ թո Հյումըն
Դայնամիքս» կազմակերպության ղեկավարությամբ
գործող կոնսոցիումի կողմից

Միջազգային գետավազանների շրջակա միջավայրի պահպանության (ՄԳՇՄՊ) ծրագիրը նպատակաուղղված է ընդարձակ Սևծովյան տարածաշրջանի անդրսահմանային գետավազանների ջրերի որակի բարելավմանը: ՄԳՇՄՊ ծրագրի նպատակներից է տեխնիկական կարողությունների զարգացումը՝ ընտրված պիլոտային գետավազաններում ԵՄ-ի Զրի շրջանակային դիրեկտիվի (ԶՇԴ) պահանջների համաձայն գետավազանային կառավարման պլանների (ԳԿՊ) մշակման միջոցով:

Ծրագրի ընտրած հինգ պիլոտային ջրավազաններից մեկը Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքն է:

ԱՆՈՒՐՅԱՆԻ ԶՐԱՎԱԶԱՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԱՍԻՆ

Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքն ընդգրկում է Ախուրյանի և Մեծամորի գետավազանները:

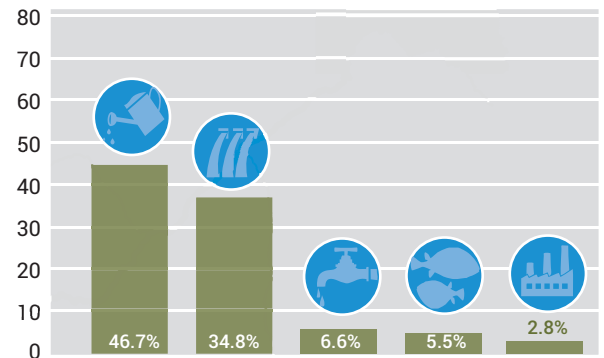
Ընդհանուր մակերեսը՝ 5,029 կմ²:

Տեղադիրքը. Ախուրյանի գետավազանը գտնվում է Հայաստանի արևմտյան հատվածում: Հյուսիսից այն սահմանակից է Վրաստանին, իսկ հարավից և արևմուտքից՝ Թուրքիային: Մեծամորի գետավազանը ձգվում է Ախուրյանի գետավազանի արևելյան սահմանով՝ հարավից սահմանակից լինելով Նաև Թուրքիային:

Բնակչության թիվը՝ 548,000: Բնակչությունն ապրում է վեց քաղաքային և 253 գյուղական բնակավայրերում: Ամենամեծ բնակավայրը Գյումրին է Ախուրյանի գետավազանում՝ 121,000 բնակչությամբ:

ԶՐՈԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Ընդհանուր թույլատրված ջրօգտագործումը՝ 1,193 միլիոն մ3 (2014թ.)

- Ախուրյան-Մեծամորի պիլոտային գետավազան
- Ընդարձակ Ախուրյան-Կարսի ավազան

- Ոռոգում
- Հիդրոէներգետիկա
- Ինքնու ջուր
- Ձկնաբուծություն
- Արդյունաբերություն

ԵՄ-ի ջրի շրջանակային դիրեկտիվը

ԵՄ-ի բնապահպանական օրենսդրության հիմքն է հանդիսանում: Լինելով համապարփակ ու հավակնոտ՝ այն նպատակաուղղված է եվրոպայում ջրի որակի պահպանմանն ու վերականգնմանը: ԶԵԴ-ի համաձայն՝ ջրային ռեսուրսների կառավարումը կազմակերպվում է՝ հիմնվելով բնական աշխարհագրական ձևավորումների վրա, ինչպիսին են, օրինակ, գետավազանները:

Ի՞նչ է գետավազանային կառավարման պլանը:

Գետավազանային կառավարման պլանները (ԳԿՊ-ներ) համապարփակ պլանավորման փաստաթղթեր են, որտեղ նկարագրվում է գետավազանի բնութագիրը և խնդիրները: ԳԿՊ-ների նպատակն է նախատեսել մի խումբ համապարփակ միջոցառումներ՝ ջրային միջավայրին սպառնացող բարդ խնդիրներին լուծումներ գտնելու համար: Գետավազանային կառավարման պլանավորումը շարունակական գործընթաց է. առաջարկվում է, որ պլանները վեց տարին մեկ թարմացվեն:

Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման պլանի նախագիծը մշակվել է Եվրոպական միության Ջրի շրջանակային դիրեկտիվի (ՋՇԴ) մոտեցումների և մեթոդաբանությունների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Պլանի նախագծում նկարագրվում է ջրավազանային կառավարման տարածքը, ուսումնասիրվում են ջրային միջավայրի վրա ճնշումները, գնահատվում է այդ ճնշումների ազդեցությունը ջրի որակի վրա, բացահայտվում են բարելավման հնարավոր տարբեր միջոցները, ինչպես նաև առաջարկվում են կոնկրետ միջոցառումներ, որոնք երաշխավորում են, որ համատեղ ջանքերով հնարավոր կլինի բարելավել վիճակն Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքում:

Պլանի նախագծի մշակման ընթացքում մեծ կարևորություն է տրվել շահագրգիռ կողմերի միջև համագործակցությանը, որն անհրաժեշտ կլինի նաև միջոցառումների իրականացման ընթացքում, որոնք ուղղված են մարդկանց և շրջակա միջավայրի համար համապատասխան պայմանների ապահովմանը: Պետական կառույցները, տեղական համայնքները, ՀԿ-ները և մասնավոր ընկերություններն այժմ հնարավորություն ունեն օգտակար լինելու ամբողջ տարածքի համար՝ համատեղ աշխատելով ջրային միջավայրի կայուն պահպանման ուղղությամբ:

Գետավազանը երկրի մակերևույթի այն տարածքն է, որի ամբողջ մակերևութային ջրերի հոսքն ուղղվում է միևնույն գետաբերան, ինչպես, օրինակ, գետը, լիճը կամ ծովը:

Ջրավազանային տարածքը ջրավազանային կառավարման պլանում ընդգրկված երկրի մակերևույթի տարածքն է: Ջրավազանային կառավարման տարածքը կարող է ընդգրկել մեկ կամ մի քանի գետավազաններ, ինչպես նաև դրա հետ կապված ստորերկրյա և առափնյա ջրերը:

Ջրային մարմինը

մակերևութային կամ ստորերկրյա ջրերի տարածք է, որն իր առանձնահատկություններով տարբերվում է իր շրջակա այլ ջրերից: Ջրային մարմին կարող է լինել լիճը, ջրամբարը, գետը՝ ամբողջությամբ կամ մի մասը, վտակը, ջրանցքը, անցումային ջրերը, առափնյա ջրերի տարածքը կամ ստորերկրյա ջրատար հորիզոնը:

Էկոլոգիական

լավ վիճակը չխախտված բնական պայմաններից թեթևակի շեղումն է: Արհեստական և խիստ փոփոխված ջրերի դեպքում այդ վիճակին հնարավոր չէ հասնել, այդ իսկ պատճառով, դրանց համար թիրախային է համարվում էկոլոգիական լավ պոտենցիալը:

Ջրի շրջանակային դիրեկտիվի դերը

Մարդկանց համար ջուրն անհրաժեշտ է խմելու, հողագործության, էլեկտրաէներգիայի և ապրանքների արտադրության համար:

Ներկայումս մարդիկ ևս մեծ ճնշումներ են գործադրում ջրի վրա՝ սկսած աղտոտումից մինչև անխնա օգտագործումը: Հաշվի առնելով, որ ջուրն անընդհատ մեկ տեղից հոսում է մյուս տեղ, եթե մի գետի ջրի որակին սպառնացող վտանգ կա, ապա այն կարող է փաստ հասցնել ամբողջ գետային համակարգին:

ԵՄ-ի Ջրի շրջանակային դիրեկտիվի (ՋՀԴ) նպատակն է քաղցրահամ ջրային ռեսուրսների որակի և քանակի պահպանման համար կիրառել համապարփակ մոտեցում: Վերջինս իրականացվում է գետավազանային կառավարման պլանավորմամբ՝ պարտադիր կերպով դիտարկելով ու հաշվի առնելով բնապահպանական այլ գերակա խնդիրները, տնտեսական ու սոցիալական հարցերը:

ՋՀԴ-ում ընդգծվում է մակերևութային ջրերի հետ ուղղակիորեն կապված բույսերի և կենդանիների տեսակների հաճախակի ուսումնասիրության կարևորությունը: Էկոլոգիական վիճակը գետավազանային կառավարման կարևորագույն մասն է կազմում, ուստի այն պետք է լայնորեն վերահսկվի: Կենդանի օրգանիզմները գետերի և լճերի առողջ միջավայրի լավ ցուցանիշներն են, որովհետև արագ են արձագանքում բնապահպանական պայմանների փոփոխություններին:

ՋՀԴ-ի պահանջների համաձայն՝ ջրավազանային կառավարման տարածքի յուրաքանչյուր ջրային մարմնում պետք է ձեռք բերել էկոլոգիական «լավ» վիճակ: Սա նշանակում է՝ հասնել ինչպես աղտոտիչների ծավալների, այնպես էլ մակերևութային ջրերի բնական էկոհամակարգին հասցվող փասսի նվազեցման թիրախներին: Ստորերկրյա ջրերի դեպքում նույնպես պետք է հասնել աղտոտիչների ծավալների նվազեցման թիրախներին, և չթողնել, որ ջրատար հորիզոններում առկա ստորերկրյա ջրային պաշարները սպառվեն անխնա օգտագործման պատճառով:

ՋՄ-ների (ջրային մարմին) հատկորոշում և դասակարգում / ելակետային պայմանների վերլուծություն

1

Ժամանակացույց և աշխատանքային պլան

2

Մոնիտորինգի ծրագիր

3

Կարևոր ջրային հիմնահարցեր

4

Բնապահպանական նպատակներ

5

Միջոցառումների ծրագիր (ՄԾ)

6

ԳԿՊ-ի վերջնական տարբերակ

8

ԳԿՊ-ի նախագիծ

7

ՄԾ-ի իրականացում
Նպատակների իրագործում/ԳԿՊ-ի թարմացում

Հասարակական մասնակցություն

Ջրի մոնիտորինգը

ներառում է սահմանված մեթոդաբանության համաձայն տվյալների հավաքում՝ տվյալ ջրային միջավայրի վիճակը որոշելու և գնահատելու համար: Ջրի որակի մոնիտորինգի հետ համատեղ իրականացվում են դաշտային ստուգումներ, ավտոմատացված մոնիտորինգի կայաններում և լաբորատորիաներում ջրի նմուշների վերլուծություններ:

ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳ

Ջրի լավ վիճակն ապահովելու համար ջրային մարմիններում պետք է հաճախակի մոնիտորինգ իրականացվի: Ջրավազանային կառավարման մոնիտորինգի ծրագրով նախատեսված գնահատումների շրջանակն ավելի լայն է, քան անցյալում եղել է: Որպես այդպիսին, Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքի համար Միջոցառումների ծրագրում առաջարկվում է մոնիտորինգի Նոր համակարգ, որը մինչև 2021թ.-ը կբավարարի ՋՇԴ-ի պահանջները: Հստ այդ համակարգի՝ կիրականացվի հոսքի, մակերևութային ջրերի էկոլոգիական և քիմիական վիճակների, ստորերկրյա ջրերի որակական և քանակական մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի իրականացումն էապես կարևոր է գետավազանի արդյունավետ կառավարման համար: Մոնիտորինգի տվյալներն օգտագործվում են ջրային մարմինների դասակարգման, մարդածին ռիսկերի և բնական փոփոխությունների գնահատման, ինչպես նաև բարելավման միջոցառումների արդյունավետության որոշման համար: Ջրի որակի համապարփակ մոնիտորինգը թույլ է տալիս ոչ միայն հետևել ջրի որակի բարելավման ընթացքին, այլ նաև արագ բացահայտել ու արձագանքել Նոր ռիսկերին:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

ԱԽՈՒՐՅԱՆԻ ԶՐԱՎԱԶԱՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՆՈՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐՈՎ ՀԱԳԵՑԱԾ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԿԵՏԵՐ	/ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԶՐԵՐ	ԱՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ԶՐԵՐ*
ԱԽՈՒՐՅԱՆԻ ԳԵՏԱՎԱԶԱՆ	13	0
ՄԵԾԱՍՈՐԻ ԳԵՏԱՎԱԶԱՆ	13	7

*Նշում. Հիմնվելով ՄԳՇՄՊ ծրագրի առաջարկությունների վրա՝ 2015 թ.ից ի վեր ՀՀ կառավարության ֆինանսավորմամբ ավելացել են 30 ստորերկրյա ջրերի մոնիտորինգի կետեր:

ՎԻՃԱԿԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ` ՀՍՏ ՋՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ԴԻՐԵԿՏԻՎԻ

Ջրային մարմնի վիճակը ցույց է տալիս բնական պայմաններից շեղման աստիճանը: Որքան շատ է ջրային մարմինը շեղված բնական պայմաններից, այնքան վատ է դրա վիճակը:

Էկոլոգիական վիճակի վրա կարող են ազդել մակերևութային ջրային մարմնի ֆիզիկական ձևի փոփոխությունները (հիդրոմորֆոլոգիա): Ջրային մարմնի հիդրոմորֆոլոգիայի փոփոխությունը կարող է փաստակար ազդեցություն ունենալ տվյալ ջրային մարմնի բնական էկոհամակարգերի վրա:

Մակերևութային ջրերի «լավ» վիճակը ներառում է էկոլոգիական և քիմիական բաղադրիչներ, և ընդհանուր դասակարգման համար օգտագործվում է առանձին տարրերի վատագույն արդյունքը: Ինչ վերաբերում է ստորերկրյա ջրերին, առանձին գնահատվում են քանակական և քիմիական բաղադրիչները և հետո միավորվում մեկ, ընդհանուր դասակարգման համար:

ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Թեև ԶՇԴ-ի նպատակն է բոլոր ջրային մարմիններում «լավ» վիճակ ձեռք բերել, միշտ չէ, որ դա հնարավոր է անմիջապես իրագործել: Որոշ ջրային մարմիններում բնապահպանական նպատակները կարող են ավելի սահմանափակ թվով լինել, եթե «լավ» վիճակին հասնելն անիրատեսական է կամ անթույլատրելի թանկ:

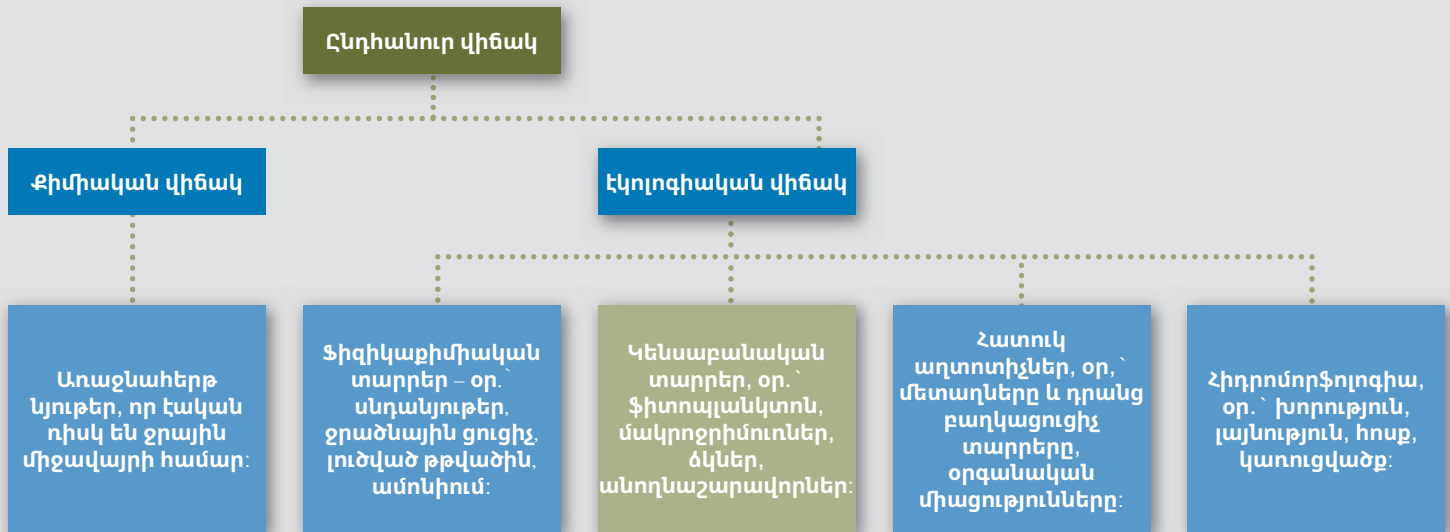
Խիստ փոփոխված և արհեստական ջրային մարմինները պետք է հնարավորինս շատ հատկանիշներով բավարարեն «լավ» վիճակը` հաշվի առնելով կրած ֆիզիկական փոփոխությունները: Խիստ փոփոխված և արհեստական ջրային մարմինները չափվում են ոչ թե վիճակի, այլ «էկոլոգիական պոտենցիալի» չափանիշներով:

Խիստ փոփոխված

և արհեստական ջրային մարմինները այն միարմիններն են, որ փոփոխություններ են կրել մարդու գործունեության հետևանքով, օր.՝ ոռոգում կամ էներգիայի արտադրություն:

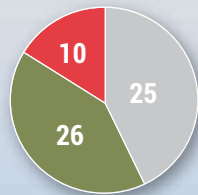
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԶՐԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿԻ ԲԱՆԿԱՑՈՒՑԻՉ ՏԱՐՐԵՐԸ

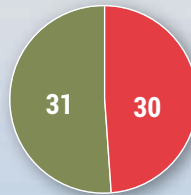
ԲՆԱԳԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԶՐԵՐ

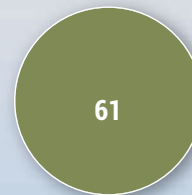
Տարանջատվել են ընդամենը 61 մակերևութային ջրային մարմիններ, որոնցից 21-ը՝ խիստ փոփոխված կամ արհեստական:

2015

2021

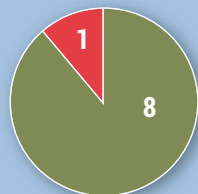
2027

ԶՐԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

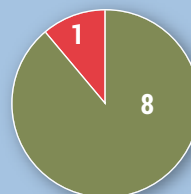
- Լավ կամ գերազանց
- Միջին կամ վատ
- ԶԵՐ-ի պահանջների համապատասխան մոնիտորինգ չի իրականացվում:

ՍՈՐԵՐԿՐՅԱ ԶՐԵՐ

Տարանջատվել են ընդամենը 9 ստորերկրյա ջրային մարմիններ:

2015

2021

2027

Գրաֆիկական պատկերում ցուցադրված են ջրային մարմինների քանակը և տոկոսային հարաբերությունը՝ վիճակի յուրաքանչյուր դասակարգման համար:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Միջոցառումների ծրագիրը (ՄԾ) Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման պլանի գլխավոր մասն է կազմում, քանի որ այնտեղ փաստացի նկարագրվում է, թե ինչպես կարող են բնապահպանական նպատակներն իրագործվել: «Լավ» վիճակ ձեռք բերելու համար տարբեր մոտեցումներ են պահանջվում տարբեր ջրային մարմինների համար, և դրանք հնարավոր է կիրառել միայն շահագրգիռ կողմերի հետ համագործակցությամբ:

Միջոցառումների ծրագրում ուսումնասիրվում են ջրային խնդիրների պատճառ լուծման համար անհրաժեշտ գործողությունները: Օրինակ, աղտոտումը կանխելու համար հաճախ անհրաժեշտ է լինում ընդունել նոր օրենսդրություն կամ բարձրացնել գործող օրենքի կիրարկման արդյունավետությունը: Առաջարկվող միջոցառումներն իրականացվում են տարբեր աշխարհագրական մասշտաբներով. դրանց մի մասը կիրառվում է ազգային, մյուս մասը՝ տեղական մակարդակով:

Ուսումնասիրվել են առաջարկվող միջոցառումների տարբեր տնտեսական կողմերը՝ պահելու հավասարակշռությունը ծախսերի և միջոցառումների առաջնահերթության միջև: Կատարվել է ծախսերի և օգուտների վերլուծություն՝ գնահատելու բյուջեի ծախսերի և ապագա գործողությունների օգտակարությունը:

Հաջորդ էջի աղյուսակում ցուցադրված են բացահայտված կարևոր ջրային խնդիրները, և տրված է առաջարկվող միջոցառումների համառոտ նկարագրությունը:

ՃՆՇՈՒՄ

Կենցաղային, սննդի արդյունաբերության, հանքարդյունաբերության և արտադրական այլ տարածքների չմաքված կեղտաջրերն օրգանական ու քիմիական աղտոտման պատճառ են դառնում:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Գյումրիի և Արմավիրի մոտ կկառուցվեն կեղտաջրերի մաքրման երկու նոր կայաններ: Առաջարկվում են գործողություններ, որոնք ուղղված են արդյունաբերության մեջ առկա լավագույն տեխնոլոգիաների ներդրմանը:

ՃՆՇՈՒՄ

Ախուրյան գետի արհեստականորեն ուղղված հատվածում խախտվել է բնական հոսքը և էկոհամակարգերը:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Երեք քայլից բաղկացած ծրագիր, որով նախատեսված է տարածքի ուսումնասիրում, շինարարական աշխատանքների նախագծում և իրականացում, որն անհրաժեշտ է գետի` ի սկզբանե գոյություն ունեցող ոլորանը վերականգնելու համար:

ՃՆՇՈՒՄ

Կտրուկ նվազել են Մեծամոր գետը սնող ստորերկրյա ջրերի ծավալները, և պատշաճ ձևով չեն պահպանվում լճված հորերը:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Գոյություն ունեցող ապօրինի և լճված հորերը կփակվեն, և կիրականացվի ստորերկրյա ջրերի օգտագործման թույլտվությունների վերանայում:

ՋՐԵՐԻ ԿՐԱ ԸՆԹԱՑԻԿ ՃՆՇՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ)

ՃՆՇՈՒՄ

Հողագործության և անասնապահության (գերակշռում է հիֆսականում անասնապահությունը) հետևանքով տեղի է ունենում սնուցիչ նյութերով աղտոտում:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Կուսումնասիրվի ներկա և լավագույն գյուղատնտեսական փորձը, ներառյալ, կընդունվի գոմաղբի կառավարման համակարգ

ՃՆՇՈՒՄ

Իրականացվում է լայնատարած ջրօգտագործում, մինչ տեղի են ունենում ձկնաբուծարանների ջրերի անվերահսկելի արտանետումներ:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Կներդրվեն առկա լավագույն տեխնոլոգիաները, և կիրականացվի բոլոր գործող ձկնաբուծարանների գույքագրում:

ՃՆՇՈՒՄ

Նվազագույն էկոլոգիական հոսքը չի պահպանվում` մի քանի փոքր հիդրոէլեկտրակայանների խախտումների պատճառով:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Կուսումնասիրվեն ջրօգտագործման թույլտվությունների պայմանները, և գերատեսչությունների կողմից կխթանվի կիրարկման բարելավված պայմանների ընդունումը:

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Լիարժեք իրազեկված շահագրգիռ կողմերի ներգրավումն էապես կարևոր է փաստերով հիմնավորված ԳԿՊ-ի մշակման համար: 2012–2015թթ.-ին Գյումրիում անցկացվել են երեք հասարակական հանդիպումներ՝ շահագրգիռ կազմակերպությունների 80 ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Բացի դրանից՝ հանրությանը հնարավորություն է տրվել մինչև 2015թ.-ի մայիսի 31-ը ներկայացնելու իրենց գրավոր կարծիքն ու մեկնաբանությունները:

Ներգրավված գործընկերներն այս ամենի արդյունքում ակտիվ դեր են կատարել փաստաթղթի մշակման գործում: Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման պլանի մշակման ընթացքում ստացվել է ընդամենը 40 մեկնաբանություն ու պատասխան, որոնց մեծ մասն ընդգրկվել է պլանի նախագծի վերջնական տարբերակում:

ԳԿՊ-Ի ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

ԳԿՊ-ի իրականացման համար պատասխանատու պետական մարմինը ՀՀ Բնապահպանության նախարարության Ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքային բաժինն է:

Գետավազան

Գետավազանի շահագրգիռ կողմերից են պետական կառույցները, ջրավազանային կառավարման տարածքային բաժինները, ՀԿ-ները, կենցաղային և արտադրական ջրօգտագործողները, գիտական հանրությունը, լրագրողները, ստորին հոսանքների տարածքների բնակիչները և ընդհանուր հասարակությունը:

Սույն հրատարակությունը լույս է սփռում Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման պլանի նախագծի վրա, որ պատրաստվել է ՄԳՇՄԹ ծրագրի շրջանակում:
Ջրավազանային կառավարման պլանի նախագիծն ամբողջությամբ կարող եք դիտել համացանցի
<http://blackseariverbasins.net/en/pilot-basins/akhuryan-basin-akhuryan-and-metsamor-էջում>:

ՄԳՇՄԹ ծրագրի Կիևի տարածաշրջանային գրասենյակ
Ուկրաինա, 01030 ք. Կիև,
Վոլոդիմիրսկա փ. 48ա, սենյակ 23
Հեռ.՝ +380 44 360 8775

ՄԳՇՄԹ ծրագրի Թբիլիսիի տարածաշրջանային գրասենյակ
Վրաստան, ք. Թբիլիսի, 0102
Մարջանիշվիլի փ. 5, սենյակ 402
Հեռ.՝ +995 32 236 8877

Խմբագիրներ՝ Ինդա Կոշտա • Յովանկա Իգնատովիչ • Էլի Քենե • Լաշո Գալ
Աջակցություն ցույց տվող՝ Վահագն Տոնյան
Դիգայն և կառուցվածք՝ Տրիսիա Բառնա
Թարգմանությունը՝ Վլադիմիր Տեր-
Ղազարյանի Հայերեն լեզվի խմբագրումը և
սրբագրումը՝ Վահագն Տոնյանի
Տեքստի խմբագրում և սրբագրում՝ Ռեյչել Հիդեգ
• Նաթան Զոնսոն
Լուսանկարներ՝ ՄԳՇՄԹ գործընկերներ • iStock
• Վահագն Տոնյան • Ռոմինա Ավարեզ
Տրոնկոսո • Զուրաբ Զինչարաձե
Հրատարակիչ՝ Կենտրոնական և Արևելյան
Եվրոպայի տարածաշրջանային
բնապահպանական կենտրոն (REC)

www.blacksea-riverbasins.net

Եվրոպական միությունը կազմված է 28 անդամ պետություններից, որոնք որոշել են աստիճանաբար համակցել իրենց նորարարական ներուժը, ռեսուրսները և ապագան: Հնդարձական 50 տարիների ընթացքում նրանք կառուցել են կայունության, ժողովրդավարության և կայուն զարգացման գոտի՝ պահպանելով մշակութային բազմազանություն, հանդուրժողականություն և անհատական ազատությունները: Եվրոպական միությունը միտված է իր ձեռքբերումներն ու արժեքները կիսել իր սահմաններից դուրս պետությունների և ժողովուրդների հետ:

Իրավական ծանուցում. սույն հրատարակությունը պատրաստվել է Եվրոպական միության աջակցությամբ: Բովանդակության համար պատասխանատու է միմյալ ծրագիրն իրականացնող Human Dynamics Consortium-ը և այն կարող է չարտացոլել Եվրոպական միության տեսակետները:

© 2016 – Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի տարածաշրջանային բնապահպանական կենտրոն (REC)